

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 15 stycznia 2019 r. odmówił E. A. prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłej M. W.. W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że ze względu na fakt, że w akcie zgonu wskazano jedynie datę znalezienia zwłok zmarłej i nie ma możliwości ustalenia okresu, za który świadczenie niezrealizowane ma być wypłacone brak jest podstaw do przyznania świadczenia niezrealizowanego.

/decyzja – k. 78 akt ZUS/

E. A. w dniu 20 marca 2019 r. złożyła odwołanie od w/w decyzji i wniosła o ponowne rozpatrzenie jej wniosku o wypłatę świadczenia emerytalnego po zmarłej matce. Ubezpieczona wskazała w uzasadnieniu, że ze względu na wiek matki opiekowała się i nią i miała z nią codzienny kontakt telefoniczny. Podała, że na podstawie bilingów telefonicznych można ustalić, kiedy miała ostatni kontakt telefoniczny z matką i na tej podstawie można ustalić datę zgonu.

/odwołanie – k. 3/

Odpowiadając na odwołanie pismem z dnia 19 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 5/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Matka wnioskodawczyni M. W. na mocy decyzji z dnia 28 października 1981 r. była uprawniona do emerytury od dnia 1 listopada 1981 r. tj. od dnia zaprzestania pracy.

/decyzja – k. 13 – 14 akt ZUS/

Zmarła M. W. mieszkała sama w Ł.. Posiadała dorosłą córkę ubezpieczoną E. A., z którą nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 czerwca 2019 r. – 00:01:17 – 00:05:40 – płyta CD – k. 20 w zw. z zeznaniami z dnia 27 sierpnia 2019 r. – 00:01:19 – 00:02:06 – płyta CD – k. 28/

Wnioskodawczyni codziennie dzwoniła do matki, odwiedzała ją. Zmarłą odwiedzała także sąsiadka D. K..

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 czerwca 2019 r. – 00:01:17 – 00:05:40 – płyta CD – k. 20 w zw. z zeznaniami z dnia 27 sierpnia 2019 r. – 00:01:19 – 00:02:06 – płyta CD – k. 28/

D. K. ostatni raz rozmawiała ze zmarłą 7 stycznia 2019 r.

/zeznania świadka D. K. z dnia 18 czerwca 2019 r. – 00:07:05 – 00:08:15 – płyta CD – k. 20 w zw. z zeznaniami z dnia 27 sierpnia 2019 r. – 00:01:19 – 00:02:06 – płyta CD – k. 28/

W dniu 9 stycznia 2019 r. ubezpieczona rozmawiała z matką ostatni raz przez telefon.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 czerwca 2019 r. – 00:01:17 – 00:05:40 – płyta CD – k. 20 w zw. z zeznaniami z dnia 27 sierpnia 2019 r. – 00:01:19 – 00:02:06 – płyta CD – k. 28, wydruk telefoniczny – k. 4/

W dniu 10 stycznia 2019 r. ubezpieczona nie dzwoniła do matki. W dniu 11 stycznia 2019 r. dzwoniła do M. W. kilkakrotnie ale nie odebrała telefonu. Wnioskodawczyni odwiedziła matkę. Ubezpieczona znalazła matkę martwą leżącą w łóżku. Zwłoki były w normalnym stanie

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 czerwca 2019 r. – 00:01:17 – 00:05:40 – płyta CD – k. 20 w zw. z zeznaniami z dnia 27 sierpnia 2019 r. – 00:01:19 – 00:02:06 – płyta CD – k. 28/

Lekarz, który przyjechał do domu zmarłej stwierdził zgon w dniu 11.01.2019 r i do karty zgonu wpisał datę znalezienia zwłok.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 18 czerwca 2019 r. – 00:01:17 – 00:05:40 – płyta CD – k. 20 w zw. z zeznaniami z dnia 27 sierpnia 2019 r. – 00:01:19 – 00:02:06 – płyta CD – k. 28, historia choroby pomocy nocnej – k. 24/

W odpisie skróconym aktu zgonu M. W. wskazano jako datę znalezienia zwłok: 11 stycznia 2019 r., godzinę znalezienia zwłok: 14:30, miejsce znalezienia zwłok: Ł..

/odpis skrócony aktu zgonu – k. 76 akt ZUS/

W dniu 15 stycznia 2019 r. E. A., jako jedyna uprawniona wystąpiła z wnioskiem o wypłatę niezrealizowanych świadczeń po zmarłej matce M. W. – należnej jej emerytury.

/wniosek – k. 73 – 74 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy i aktach rentowych, których nie kwestionowała żadna ze stron postępowania oraz w oparciu o osobowe źródło dowodowe – zeznania wnioskodawczyni oraz świadka, korespondujące z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z brzmieniem art. 136 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 z późn.zm.) w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Hipoteza wskazanej normy ma szeroki zakres, obejmując nią wszystkie przypadki niezrealizowania świadczenia w okresie między wystąpieniem z wnioskiem o emeryturę lub rentę a śmiercią uprawnionego, czyli zarówno te, gdy zgon nastąpił w trakcie postępowania o przyznanie świadczenia, jak i te, gdy dotknął on osobę już mającą ustalone decyzją organu rentowego lub wyrokiem sądowym prawo do emerytury (renty).

Zatem niezrealizowane świadczenie emerytalne lub rentowe w rozumieniu zacytowanego przepisu to takie świadczenie, do którego prawo zostało już ustalone lub co najmniej osoba uprawniona wystąpiła o nie jeszcze za życia, ale nie zostało ono jej wypłacone, niezależnie od przyczyn opóźnienia w wypłacie świadczenia. A contrario świadczenie zrealizowane to takie świadczenie, które dotarło do rąk osoby uprawnionej albo zostało przekazane na konto bankowe wskazane przez uprawnionego. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 4 grudnia 2013 r., sygn. akt III AUa 386/13, LEX nr 1428144).

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia czy E. A. przysługuje prawo do wypłaty emerytury M. W. jako świadczenia niezrealizowanego.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że przepis art. 95 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 29 września 1986 roku - Prawo o aktach stanu cywilnego (tj. Dz.U. z 2016 roku, poz. 2064) reguluje kwestię elementów aktu zgonu wskazując, że akt zgonu powinien m.in. zawierać datę, godzinę oraz miejsce zgonu albo jeżeli nie są znane - datę, godzinę oraz miejsce znalezienia zwłok.

Przepis ten wymiennie zatem traktuje datę wpisaną do aktu zgonu – jest nią albo data faktycznego zgonu albo data znalezienia zwłok.

Z przepisu art. 94 ust. 2 pkt. 2 ww. ustawy wynika, że karta zgonu powinna zawierać datę, godzinę oraz miejsce zgonu albo jeżeli nie są znane - datę, godzinę oraz miejsce znalezienia zwłok. Również zgodnie ze wzorem karty zgonu, określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 11 lutego 2015 r. w sprawie wzoru karty zgonu (Dz. U. z 2015 r. poz. 231), wydanego na podstawie art. 144 ust. 7 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego, podaje się datę i godzinę zgonu **albo** datę i godzinę znalezienia zwłok. Skoro zatem akt zgonu sporządza się na podstawie karty zgonu i/lub protokołu zgonu, które - zgodnie z powołanymi przepisami - zawierały datę znalezienia zwłok, to akt zgonu – wbrew twierdzeniom organu rentowego - nie mógł zawierać daty zgonu. Ponadto, zgodnie z art. 95 ust. 1 pkt. 4 powołanej ustawy, akt zgonu może zawierać datę zgonu **albo** jeżeli nie są znane - datę znalezienia zwłok. Wychodząc bowiem naprzeciw potrzebie usunięcia ułomnych dotychczasowych przepisów ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, sugerujących w swym literalnym brzmieniu alternatywność wpisywania do aktu zgonu daty, godziny i miejsca zgonu bądź daty, godziny i miejsca znalezienia zwłok, wprowadzono regulę, że treść aktu zgonu obejmuje datę, godzinę oraz miejsce zdarzenia, zaś ulokowanie w akcie zgonu informacji identyfikujących czas i miejsce ujawnienia zwłok miało rangę wyjątku i dopuszczalne było tylko i wyłącznie wtedy, gdy nie są znane dane, umiejscawiające zgon w czasoprzestrzeni. Powyższa formuła oznacza, że względny obowiązek zamieszczenia w akcie zgonu danych, dotyczących znalezienia zwłok, będzie aktywowował się jedynie wówczas, gdy niemożliwe będzie ustalenie daty, godziny i miejsca śmierci osoby zmarłej. Za potrzebą takiej modyfikacji przemawia zresztą tak cel rejestrowania przez organy administracji publicznej zdarzeń wpływających na stan cywilny osób, jak i doniosłość informacji odnośnie do daty, godziny, miejsca zgonu, przypisywanej jej m.in. w sferze prawa spadkowego.

Taka też sytuacja ma miejsce w rozpoznawanej sprawie. Z uwagi zatem na fakt, że karta zgonu zmarłego zawiera wszystkie niezbędne dane wymagane ww. przepisami, niesłusznym jest stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, iż brak wskazania w odpisie skróconym aktu zgonu daty zgonu, a wskazanie wyłącznie daty, godziny oraz miejsca znalezienia zwłok, uniemożliwia przyznania odwołującemu prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym mężu.

W przedłożonym do wniosku odpisie skróconym aktu zgonu M. W. wskazano jako datę znalezienia zwłok – 11 stycznia 2019 r., godzinę znalezienia zwłok – 14:30, miejsce znalezienia zwłok – Ł..

Okoliczność ta winna więc, w ocenie Sądu Okręgowego, stanowić dla organu rentowego podstawę przyjęcia daty, do której niezrealizowane świadczenie jest należne.

Niezależnie od powyższego stwierdzenia uznać należy, że data znalezienia zwłok M. W. to 11 stycznia 2019 r., natomiast w dniu 9 stycznia 2019 r. rozmawiała z ubezpieczoną przez telefon. W dniu 11 stycznia 2019 r. wnioskodawczyni nie mogła dodzwonić się do matki, odwiedziła ją i w mieszkaniu znalazła jej zwłoki w niezmiennym stanie. Zatem data zgonu pokrywa się z datą znalezienia zwłok. Powyższego ustalenia Sąd dokonał na podstawie zeznań wnioskodawczyni, która w dniu 9 stycznia 2019 r. rozmawiała z M. W. przez telefon oraz z wydruku rozmów telefonicznych.

Zaznaczyć należy także, że w myśl art. 129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

W okolicznościach niniejszej sprawy niesporne jest, że wnioskodawczyni jest osobą z kręgu uprawnionych do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym w rozumieniu przywołanego wcześniej art. 136 ust. 1.

Skoro więc odwołująca wystąpiła z wnioskiem o przyznanie jej prawa do niezrealizowanego świadczenia po zmarłym mężu w terminie określonym w art. 136 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (a uczyniła to w dniu 15 stycznia 2019 r.), stwierdzić należało, że spełnione zostały przesłanki do przyznania jej prawa do wypłaty emerytury w ramach świadczenia niezrealizowanego.

Mając za uwadze wszystkie przytoczone wyżej okoliczności niniejszej sprawy oraz treść powołanych przepisów, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.